

Varför muslimer ber

En översikt baserad på sunnitiska primärkällor

الصلاة

Bönen – på arabiska **salat** (صلاة) – är en av de mest centrala handlingarna i en muslims liv och den andra av islams fem pelare. Fem gånger om dagen vänder sig muslimer över hela världen mot Mecka för att böja sig inför Gud. För en utomstående kan det verka som en formell ritual, men i den sunnitiska islamiska traditionen är bönen något djupare: en direkt förbindelseled mellan skaparen och skapelsen, ett återkommande möte med Gud mitt i vardagen.

Denna artikel redovisar, med utgångspunkt i Koranen och de mest auktoritativa sunnitiska hadith-samlingarna (*Sahih al-Bukhari* och *Sahih Muslim*), varför bönen är förordnad och vad den sägs åstadkomma för den troende.

1. Bönen som Guds direkta befallning

Den grundläggande anledningen till att muslimer ber är enkel: Gud har befallt det. I Koranen är uppmaningen till bön återkommande och otvetydig. Ett av de mest citerade verserna lyder:

حافظوا على الصلوات والصلوة الوسطى

"Håll er till bönerna och den mellersta bönen" (Koranen 2:238)

I sura 20, vers 14, motiveras befallningen med Guds eget väsen: "Jag är Gud – det finns ingen gud utom Jag; därför ägna mig din dyrkan och förrätta bönen för att hålla minnet av mig levande."¹ Bönen är alltså inte först och främst ett beteende som gynnar människan – den är ett svar på vem Gud är.

Profeten Muhammed (må Guds frid och välsignelse vara över honom) förtydligade börens centrala ställning i trosuppbyggnaden. I den mest grundläggande beskrivningen av islam nämns bönen direkt efter trosbekännelsen:

"Islam är byggt på fem [pelare]: vittnesmålet att det inte finns någon gud utom Allah och att Muhammed är Hans tjänare och sändebud, upprätthållandet av bönen, betalandet av zakat, valfarten till Guds hus och fastan under Ramadan."² (Sahih al-Bukhari, Bok 2, Hadith 8)

2. Att hålla Guds minne levande

En genomgående tanke i den islamiska troläran är att människan tenderar att glömma – glömma Gud, glömma sin andliga natur, glömma livets ändliga karaktär. Bönen fungerar som ett strukturerat botemedel mot denna glömska. Koranen säger i sura 29:45:

إن الصلاة تنهى عن الفحشاء والمنكر

"Sannerligen avhåller bönen från skamlöshet och förkastlighet" (Koranen 29:45)

Den medeltida lärde Ibn Qayyim al-Jawziyya (d. 1350), en av sunniislams mest inflytelserika teologer, förklarar i sitt verk *al-Wabil al-Sayyib* att bönen är hjärtats näring. Precis som kroppen dör utan mat, förtorkar hjärtat – den andliga kärnan i människan – utan regelmässig kontakt med Gud.³

3. Rening och sönders förlåtelse

En annan bärande motivering i de sunnitiska källorna är bönen reningsfunktion. Profeten Muhammed använde en berömd liknelse för att beskriva detta:

”Vad tror ni om den som har en flod utanför sin dörr och badar i den fem gånger om dagen – skulle något smuts finnas kvar på honom? De [följeslagarna] svarade: Inget smuts alls. Han sade: Så är det med de fem bönerna: med dem utplånar Allah synder.”⁴ (Sahih al-Bukhari, Bok 10, Hadith 506)

Denna rening sägs omfatta de mindre dagliga misstagen – under förutsättning att de stora synderna ångras särskilt. Sahih Muslim berättar att profeten sade att bönerna, liksom jumuabon (fredagsbönen) och Ramadan, fungerar som förlåtning för det som sker däremellan, så länge man avhåller sig från de stora synderna.⁵

4. Hjärtats lugn och inre styrka

Koranen kopplar explicit bön till psykologiskt och andligt välbefinnande:

ألا بذكر الله تطمئن القلوب

”Sannerligen finner hjärtat ro i åminnelsen av Gud” (Koranen 13:28)

Ibn Qayyim al-Jawziyya utvidgar detta resonemang och menar att bönen är det stärkaste medlet mot oro, nedstämdhet och andlig tomhet. När människan prostrerar – placerar sin panna mot marken i sujud – befinner hon sig i sin närmaste ställning till Gud, och det är i denna närhet som sann ro finns.⁶

Profeten understreker att bönen dessutom är en källa till stöd i svåra stunder. I en hadith rapporterad av Ibn Mas‘ud frågar en man profeten vilken handling Gud älskar mest. Svaret är: ”Bönen i rätt tid.”⁷ Att fullgöra bönen då livet är svårt – och inte bara när det känns enkelt – anses vara en av bönen största dödliga egenskaper.

5. Ansvarighet inför Gud

I den sunnitiska traditionen är bönen även det första en människa kommer att behöva redovisa för på domedagen. Ibn Taymiyya (d. 1328), en annan hörnsten i sunnitisk teologi, skriver i sin *Majmū' al-Fatawa* att bönen är den mest utmärkande skillnaden mellan den troende och den otroende, och att den som medvetet låter bli att be utan skäl har begett sig utanför islams grundvägg.⁸

Profeten säger i en hadith i Sahih Muslim: "Gänget av böner är det som skiljer oss från polyteisterna och hycklarna; den som låter bli bönen har definitivt begått otro."⁹ Denna hadith är ett av de starkaste uttrycken för bönens identitetsbärande roll – bönen är inte bara en religiös gest utan en markering av vem man är.

6. Sammanfattning

De sunnitiska primärkällorna – Koranen, Sahih al-Bukhari, Sahih Muslim och klassiska teologer som Ibn Qayyim al-Jawziyya och Ibn Taymiyya – ger en enhetlig bild: bönen är förordnad därför att Gud är värd dyrkan, och den fyller därmed:

1. en gudsdyrkande funktion: att erkänna Guds enhet och välde,
2. en andlig funktion: att hålla Guds minne levande och motsätta sig andlig förtorkning,
3. en moralisk funktion: att rena från synder och avhålla från ond gärning,
4. en psykologisk funktion: att ge hjärtats ro och styrka i svåra stunder, och
5. en identitetsskapande funktion: att mark era tillhörigheten till den muslimska gemenskapen inför Gud.

Koranen sammanfattar det kärnfullt: "Sök hjälp i tålamod och bön – ty Gud är med dem som står fasta."¹⁰ (Koranen 2:153)

Källförteckning

Primärkällor

Koranen. Översättning: Bernström, Knut. *Koranens budskap*. Stockholm:

Proprius, 1998.

al-Bukhari, Muhammad ibn Isma‘il. *Sahih al-Bukhari*. Översättning: Khan, Muhammad Muhsin. Riyadh: Darussalam, 1997.

Muslim ibn al-Hajjaj. *Sahih Muslim*. Översättning: Siddiqui, Abdul Hamid. New Delhi: Kitab Bhavan, 2000.

Abū Dawūd, Sulayman ibn al-Ash‘ath. *Sunan Abū Dawūd*. Översättning: Hasan, Ahmad. New Delhi: Kitab Bhavan, 1993.

Klassiska källor

Ibn Qayyim al-Jawziyya, Shams al-Din. *al-Wabil al-Sayyib min al-Kalim al-Tayyib*. Kairo: Dar al-Hadith, 2004.

Ibn Taymiyya, Taqi al-Din. *Majmū‘ al-Fatawa*, vol. 22. Red. Ibn Qasim. Medina: Mujamma‘ al-Malik Fahd, 1995.

[1](#) Koranen 20:14.

[2](#) Sahih al-Bukhari, Bok 2, Hadith 7 (Hadith nr 8). Återberättad av Ibn ‘Omar.

[3](#) Ibn Qayyim al-Jawziyya, *al-Wabil al-Sayyib min al-Kalim al-Tayyib*. Kairo: Dar al-Hadith, 2004, s. 17–25.

[4](#) Sahih al-Bukhari, Bok 10, Hadith 506. Återberättad av Abū Hurayra.

[5](#) Sahih Muslim, Bok 4, Hadith 1468. Återberättad av Abū Hurayra.

[6](#) Ibn Qayyim al-Jawziyya, *al-Wabil al-Sayyib*, s. 26–32.

[7](#) Sahih al-Bukhari, Bok 80, Hadith 6463. Återberättad av Ibn Mas‘uad.

[8](#) Ibn Taymiyya, *Majmū‘ al-Fatawa*, vol. 22. Redigerad av ‘Abd al-Rahman ibn Muhammad ibn Qasim. Medina: Mujamma‘ al-Malik Fahd, 1995, s. 614.

[9](#) Sahih Muslim, Bok 1, Hadith 21. Återberättad av ‘Abdullah ibn ‘Amr ibn al-‘As.

[10](#) Koranen 2:153.